

(i) Printed Pages : 4 Roll No.

(ii) Questions : 12 Sub. Code :

8	0	0	5
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	1
---	---	---	---

B.Ed. (Gen.) 1st Semester

(2122)

ICT SKILL DEVELOPMENT (In all Mediums)

(Same for USOL Candidates of 1st Sem.)

Paper : F-1.5

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 40

Note :— Candidate is required to attempt ONE question from each of the Units I to IV and all the compulsory question in Unit-V.

UNIT—I

1. Describe various advantages and limitations of the computer. Explain its importance with examples in the field of elementary level education in Indian Schools. 8
2. Discuss the role of Information and Communication technology in our life. Highlight its need and scope in the Education sector with suitable examples. 8

UNIT—II

3. Compare the features of the following with suitable examples :
 - (a) Input devices and output devices
 - (b) Hardware and Software. 8
4. Elaborate on Offline and Online learning modes and highlight their roles in post COVID scenario in Education sector. 8

UNIT—III

5. What do you understand by an operating system ? Compare features of DOS and Windows Operating Systems. 8
6. Explain the role of major office applications with suitable examples. List the major features of word processing and spreadsheets. 8

UNIT—IV

7. Explain the need of the internet in present scenario. Write about various types of networking along with examples. 8
8. Elaborate on importance of social sites in the education field highlighting the need and advantages of a blog. 8

UNIT—V

(Compulsory Question)

9. What do you understand by a virus ? 2
10. Define role of networking 2
11. Write about advantages of presentation software. 2
12. List popular file formats. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— विद्यार्थियों को यूनिट I से IV तक प्रत्येक में से एक प्रश्न करना है और यूनिट V में सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

यूनिट-I

1. कंप्यूटर के विभिन्न भागों और सीमाओं का वर्णन कीजिए। भारतीय विद्यालयों में प्रारंभिक स्तर की शिक्षा के क्षेत्र में उदाहरणों सहित इसके महत्व की व्याख्या कीजिए। 8
2. हमारे जीवन में सूचना और संचार प्रौद्योगिकी की भूमिका की चर्चा कीजिए। उपयुक्त उदाहरणों के साथ शिक्षा के क्षेत्र में इसकी आवश्यकता और कार्यक्षेत्र पर प्रकाश डालिए। 8

यूनिट-II

3. उपयुक्त उदाहरणों के साथ निम्नलिखित की विशेषताओं की तुलना करें।
(a) इनपुट डिवाइस और आउटपुट डिवाइस
(b) हार्डवेयर और सॉफ्टवेयर। 8

4. ऑफलाइन और ऑनलाइन लर्निंग मोड पर विस्तार से बताएं और शिक्षा के क्षेत्र में कोविड के बाद के परिदृश्य में उनकी भूमिका पर प्रकाश डालें। 8

यूनिट-III

5. ऑपरेटिंग सिस्टम से आप क्या समझते हैं ? डॉस और विंडोज ऑपरेटिंग सिस्टम की विशेषताओं की तुलना करें। 8
6. उपयुक्त उदाहरणों सहित प्रमुख कार्यालय अनुप्रयोगों की भूमिका को समझाइए। वर्ड प्रोसेसिंग और स्प्रेडशीट की प्रमुख विशेषताओं की सूची बनाए। 8

यूनिट-IV

7. वर्तमान परिदृश्य में इंटरनेट की आवश्यकता की व्याख्या करें। उदाहरणों के साथ नेटवर्किंग के विभिन्न प्रकारों के बारे में लिखिए। 8
8. एक ब्लॉग की आवश्यकता और महत्व को उजागर करते हुए शिक्षा के क्षेत्र में सामाजिक साइटों के महत्व को विस्तारित करें। 8

यूनिट-V

(अनिवार्य प्रश्न)

9. विषाणु से आप क्या समझते हैं ? 2
10. नेटवर्किंग की भूमिका को परिभाषित कीजिए। 2
11. प्रेजेंटेशन सॉफ्टवेयर के महत्व के बारे में लिखिए। 2
12. लोकप्रिय फाइल स्वरूपों की सूची बनाए। 2

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :— ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ V ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

यूनिट-I

1. ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। 8
2. ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉੱਕਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ :
(a) ਇਨਪੁਟ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁੱਟ ਯੰਤਰ
(b) ਹਾਰਡਵੇਅਰ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ। 3
4. ਔਫਲਾਈਨ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰੋ। 3

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? DOS ਅਤੇ ਵਿੰਡੋਜ਼ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। 3
6. ਮੁੱਖ ਦਫਤਰੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਵਰਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੈਡਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। 3

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 3
8. ਇੱਕ ਬਲੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਾਈਟਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰੋ। 3

ਯੂਨਿਟ-V

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

9. ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? 2
10. ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
11. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 2
12. ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਫਾਈਲ ਫਾਰਮੈਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। 2